

MYŚL NARODOWA

TYGODNIK POŚWIĘCONY
KULTURZE TWÓRCZOŚCI POLSKIEJ

ROK 1939
TOM PIERWSZY

Nr Nr 1 — 27

(Nr 9 i 14 skonfiskowane)

Biblioteka Jagiellońska

1003238931

WARSZAWA — 1939

REDAKTOR NACZELNY I WYDAWCA: — Z. WASILEWSKI

SPIS RZECZY

ROMAN DMOWSKI

Wiadomość o śmierci	17
Dzieje życia Dmowskiego, p. Z. Wasilewskie- go 18, 35, 51, 68	
Dmowski na konferencji pokojowej (według Dillona)	20
Elegia na śmierć, p. A. Chojeckiego	31
System polityczny R. D. w jego dziełach, p. K. S. Frycza	34
Odszedł, p. Z.	37
Wizja Wodza Narodu, p. Jaxę-Bykowskiego	39
Hołd obcych	39
Ze wspomnień, p. G. Zabłockiego	40
Myśli R. D. 40, 57	
Na widowni, p. Z. Wasilewskiego	41
Testament Dmowskiego, p. K. S. Frycza	49
Zagranica o Dmowskim	50
O miejsce dla D. w historii	54
Dwa ostatnie czyny, p. J. Grabowskiego	56
Pogrzeb Dmowskiego (wiersz), p. T. Dworaka	57
Apel do stolicy, p. A. Chojeckiego	63
Z biegiem lat (wspomnienia o R. D.), p. W. Ja- błonowskiego 65, 102, 135, 164,	180
Wielka postać, p. E. Krasińskiego	71
Z notatek, p. W. Bartoszewicza	72
Na Bródnie (wiersz), p. A. Osiecką	73
Na zgon R. D., p. W. Pyrka	73
Nagrobek Bergera'ca (przekład R. D.)	89
Mądrość przywrócona, p. J. Bogdanowicza	107
Hołd i ślubowanie, p. J. Bogdanowicza	120
Kancelarz, p. S. Godlewskiego	120
O księdzu Kazimierzu, p. R. Dmowskiego	133
Studium zbiorowe. — Hołd Polaków w Ame- ryce	236
O R. Dmowskim (J. Rembieliński), p. St. J.	286
Bibliografia R. D., p. W. Buttlera	407

POLSKIE SPRAWY POLITYCZNE, SPOŁECZNE I GOSPODARCZE

Na drogach dziejowych, p. S. Kozickiego	1
Bilans, p. T. D.	13
Coś jakby upadek idealizmu politycznego, p. J. Dobraczyńskiego	21
Walka zaostrza się, p. T. Dworaka	27
Wielkopolska, p. Z. Wardejna	75
Uposażenia w służbie publicznej, p. S. Rymara	81
Dokoła Worcella, p. B. Winiarskiego 84, 97, 115, 131, 147	
Kartka wyborcza, p. T. Miedźwieckiego	92
Interesujący proces	109
Po zgonie papieża, p. T. Dworaka	113
Sejm i demokracja, p. J. Ba	114
Jeden jest polski nacjonalizm, p. K.	129
Geopolityka i ideopolityka, p. X. X.	145
Etatyzm w historii i skleroza biurokratyczna, p. S. Rymara	162
Z pamiętnej rozmowy z Maurras'em, p. S. Da- browskiego	167
Niemcy i Polska, p. S. I. L.	193
Źródła sprawy ukraińskiej, p. X. X.	194
Produkcja inteligencji w Polsce, p. S. Rymara	197
Deklaracja Stronnictwa Narodowego	202
Zapytanie do rządu wystosowane	219
O cenę ducha i krwi, p. T. Dworaka	225
O nowe średniowiecze, p. X. X.	227

str.

Niebezpieczny projekt, p. G. Zabłockiego	236
Akcja księdza Szeptyckiego	259
Człowiek w Polsce, p. S. Rymara	261
Idee przewodnie gospodarstwa Polski, p. B. Wasiutyńskiego	273
Jasna sytuacja, p. S. Kozickiego	289
Siły żywotne i zwycięskie, p. T. Dworaka	305
Encyklopedia kłamstwa, p. J. Dobraczyńskiego	321
Wiejscy działacze społeczni, p. J. M.	323
Polacy w Niemczech, p. St. J.	348
Trzy tendencje w życiu katolickim, p. Ta- deusza Dworaka	353
O wielką i zasadniczą syntezę, p. W. Wnuka- Krzepitowskiego 358,	371
Przyszłość Europy, p. S. Kozickiego	369
O oblicze moralne świata, p. S. Czajkowskiego	370
Żywiołowe zjawisko	385
Do przyjaciół Włochów, p. S. Kozickiego	401
Wspomnienia Głębińskiego	410

Z OBCEGO ŚWIATA

Walka przeciw Francji, p. J. Gralewskiego	2
Szerokie horyzonty Hiszpanii	28
Przeciw Rosji. — Sprawa wspólnej granicy z Węgrami	186
Konwenans wizyty rzymskiej	58
Ustąpienie d-ra Schachta	75
Problemy gospodarki niemieckiej, p. Vira	78
Polityka strusia	123
Nessun maggior dolore, p. W-b	182
Z. S. S. R. wyeliminowany. — Słowacy tragiczni Siły duchowe U. S. A., p. m.	190
Porażka Włoch	203
Błędy Francji na wschodzie Europy, p. X. X.	209
Wyścig	226
Prawdziwa Francja, p. J. Gralewskiego	241
Na początku tragedii był błąd, p. B.	257
Niemcy w kontrataku. — Mussolini „ukorono- wany“	284
Kraj na sprzedaż. — Ustąpienie Litwinowa, p. B.	314
Ślepy zaułek polityki włoskiej	363
Plany gen. Eppa	396
Pod hasłem zdrowia narodu, p. (m.)	409
Patriotyzm polski za oceanem	411

JUDAICA

Muzeum antymasońskie	12
Marani	26
Sprawa żydowska, p. St. J.	45
Polska przedrozbiorowa a Żydzi, p. Z. Z.	46
Nowa taktyka Kominternu w Polsce, p. Ra- dwana	60
Fatalny błąd, p. Bończę	139
Front żydowski, p. md	156
Kościół katolicki a sprawa żydowska, p. Z. Zbaraskiego	244
Żydzi w prasie europejskiej, p. (m.)	251
Polska bibliografia wolnomularska, p. Zb.	253
Ręka masonerii na wschodzie, p. (m.)	267
Masoneria na Bałkanach, p. Z. Zbaraskiego	293
Żyd o żydach, p. (m.)	300
Międzynarodówki, p. Radwana	333
Szachrajstwo i kalectwo	346
Żydzi bojkotują państwo	379

str.

WYCHOWANIE NARODOWE

Dwie prace o wychowaniu, p. J. Św.	44
Szkoła i młodzież, p. T. Dworaka	177
Kultura i wychowanie, p. St. J.	252
Praca społeczno-oświatowa na Polesiu	255
Prawo harcerskie	268
Czy to jest wychowanie narodowe?, p. Z. Wardejna	337

N A W I D O W N I

przez Z. Wasilewskiego

Prawda — nieprawda	10
O Romanie Dmowskim	41
O stosunku do przyrody	105
Przemiany społeczne i historia literatury	138
W setną rocznicę urodzin Dygasińskiego	169
Motyw prometeizmu	249
Jak wygląda życie w literaturze powieściow- ściowej?	281
Naród w ustroju i w życiu politycznym	313
Dziesięć punktów widzenia kultury	345
Tradycje kieleckie i Dygasiński	362
Pod Gdańskiem w r. 1807	394

przez K. S. Frycza

Marzenia a rzeczywistość	25
Dziwne nawyki myślowe	90
Śmierć papieża prawdziwą żałobą	121
Na południe od Hitlera	154
Zamki na lodzie w polityce	185
W obliczu wydarzeń	217
Upadek państwa przez brak odwagi	234
Złe źródła faszyzmu i hitleryzmu	265
Proces odsłania rany	298
Kiedy wojna jest słuszna	330
Upośledzenie wsi	377

przez T. Dworaka

Walka z Młodzieżą Wszechpolską	201
--	-----

G Ł O S Y

Antysemityzm ozonowy. — Socjalizm przed- siębiorstwem. — Muzeum antymasońskie	114
Marani. — Ciągłość historii. — Służba tra- giczna	26
Chór zgodny. — Dr. Chwałkowski. — Rana niezagojona	43
Wciąż jeszcze zygzakiem. — Zwycięstwo Bundu	58
We Francji o Dmowskim. — Twórcy rasizmu — Chór faryzeuszów. — Demokraci łączą się	74
W sejmie o pierwiastkach kultury. — Zrze- szenie przechrztów. — Bywały ekspozy- tury. — Złudne nadzieje	91
Katolicyzm i antysemityzm. — I Czechosło- wacja też. — Narodowy triumwirat. — Wolność nauki i swoboda w ławkach	106
Szkoła trupów. — Jesteśmy jednej krwi. — „Żydzi nie zapomną Papieża“	122
Hipokryzja demokracji. — Czarna giełda prze- śladowanych. — Metoda środka	155
Duch XVIII w. wciąż żywy. — Deklaracje i slogany	171

str.

Żydzi w masonerii. — Wielka gra	186
Przemówienie min. Becka. — List Iłakowi- czówny	203
Co to było we Lwowie	218
Polska leży w środku świata. — Pokajanki	235
Wojna trwa. — O etykę walki. — Sojusz polsko-angielski. — Sprawa konieczna i pilna. — Zwycięstwo idei narodowej	266
Wobec sytuacji. — Umiemy słuchać głosu rozsądku	299
Manifestacja bezsiły. — Wizyta litewska. — Jeszcze jedna mowa	331
Polska i Czechy	378
Nie żydowskie ale polskie. — Co to jest oj- czyzna	395

POKŁOSIE

Jeszcze Rumunia	15
W prasie i w sejmie, p. B.	95
Znamienne	111
Ratunek w marzeniu, p. J. Ba	127
O prawdziwe zjednoczenie, p. G. Zabłockiego	143
Ignorancja, p. J. Ba	159
Nie na chwilę ale na zawsze, p. J. Ba	175
Kwestia ukraińska, p. J. Ba	191
Problem kolonialny na wewnątrz, p. J. Ba	207
Knedle zemstą, p. J. Ba	223
Pacyfizm przepłoszony, p. J. Ba	238
Z ziemi wielkopolskiej, p. J. Św.	271
To istotne, p. J. Bajkowskiego	303
O produkcję lamp nadawczych, p. K.	335
T. zw. wady narodowe, p. J. Bajkowskiego	351
Związki z Gdańskiem, p. St. Józefowicza	383
Kult niższości socjalnej, p. J. Bajkowskiego	399

NAUKA, FILOZOFIA, HISTORIA

O nasz stosunek do przeszłości, p. I. Chrza- nowskiego	4, 23
Napoleon i jego marszałkowie, p. W. J.	28
Zmarli myśliciele, p. S. Czajkowskiego	55
Jak powstała Liga Polska, p. S. Kozickiego	87, 100
Jakim był Ruszczyc?, p. J. Bułhaka	117
Z nacjonalistycznego punktu widzenia, p. L. Gembarzewskiego	179, 196
Fichte i Hegel ojcami hitleryzmu, p. J. Do- braczyńskiego	194
Pierwszy Wszechpolak (w 350-tą rocznicę śmierci Marcina Kromera), p. Witolda Fuska	211
W polskiej służbie, p. St. J.	269
Początki Anglii mocarstwowej, p. Świerzo- wicza	274
Antoni Troczewski, p. S. Kozickiego	279, 310
Kulisy historii, p. A. Doboszyńskiego	283
Mikołaj II i rewolucja, p. L. Gembarzewskiego	290, 307, 325, 339, 355, 373
Jeszcze o Quattuorviracie, p. Stanisława Jó- zefowicza	295
Fundamenty wielkiej Biblioteki Narodowej, p. Z. Wasilewskiego	301
Nobilitacja ziemi bezimiennej, p. J. Birken- majera	327, 341
Psychologia społeczno-gospodarcza R. Ry- barskiego, p. S. Głabińskiego	343
Rozmowa Norwida z Trauguttem, p. K. M. Morawskiego	375

str.

Autobiografia M. Jabłonowskiego, p. W.	381
Polskie dążenie czarnomorskie, p. W. Huberta	386, 403

L I T E R A T U R A

De Rossi i Paweł Allart jako źródła „Quo Vadis“, p. J. Birkenmajera	6
Kasprówicz w „Roku polskim“, p. Z. Wasilewskiego	8
O lice ziem	29
Książka o Ziemi Obiecanej, p. S. Józefowicza	60
W Przytyku i gdzieindziej (o „Żydach“ Rudnickiego), p. St. J.	124
Dążenia katolickie w twórczości Żeromskiego, p. St. J.	125
Powieść o przewrocie, p. St. J.	141
Czy naprawdę sielanka?, (o J. U. Niemcewiczu), p. I. Turowską	150
Gród nad jeziorem, p. T. D.	157
O Bolesławie Leśmianie, p. Inta	171
Opowieść o Mężu Bożym, p. St. J.	172
Ewangelia zwierzęca, p. H. Radziukinasównę	184, 199
Kronika Bainville'a, p. S. Kozickiego	188
Frontem do zachodu (o Nowaczyńskim), p. St. J.	188
Jesteśmy jednej krwi, p. S. Józefowicza	204
Historie z tysiąca i jednej nocy, p. M. Kinior-skiego	214
Ewolucja duchowa Papiniego na tle jego twórczości, p. J. Dobraczyńskiego	228, 246, 263
„Lilla Weneda“ a Karamzin, p. J. Birkenmajera	231, 247
Polska Juljusowi Słowackiemu	237
„Faraon“ B. Prusa (odeczyt prof. Z. Szweykowskiego), p. St. J.	237
Powieść nagrodzona, p. St. Józefowicza	251
Czy Mauriac jest pisarzem katolickim, p. A. Rogalskiego	277
(„Ład serca“ Andrzejewskiego), p. Z. Wasilewskiego	281
Kultura i natura, p. S. Józefowicza	285
Nowele Straszewicza, p. J. B.	315
Powieści o prowincji francuskiej, p. J. Św.	347
O Niemcewicu (Zbyszewskiego), p. J. Bajkowskiego	364
Wieczysta przemiana, p. Inta	364
Publicystyka i liturgia, p. A. J.	365
Z listów Seneki, przeł. E. Ziółkowski	367
Czasy i ludzie, p. St. J.	381
Aluzje polityczne w komedii, p. A. Flisa	389
Najmłodszemu poecie, p. Dobraczyńskiego	397
Z dziejów polsko-gdańskiej poezji, p. J. Nowaka-Dłużewskiego	405
Czasy Królestwa Kongresowego, p. S. Józefowicza	409

P O E Z J A

Bajki Lafontaine'a, przeł. S. Komar	9, 153, 312, 393
Wiatr gnę sieroce smreki, p. J. Birkenmajera	89
Z rozmyślań wielkopostnych, p. A. Chojeckiego	187
Tajemnica, p. W. Pyrka	233
Wołanie wielkich dni, p. B. Czaplińską	233
Preludium wiosenne, p. K. Młakowiczównę	264

Ornitologia, p. A. Chojeckiego	283
Lermontow: liryki, przeł. J. Birkenmajer	297
Wiosna 1939, p. A. Chojeckiego	335
Do Matki-Polki, p. T. Dworaka	847
Wilga woła o świecie, p. A. Osiecką	361
Marsz pomorski, p. A. Chojeckiego	380
W pogodę, p. W. Pyrka	399

(Ob. w dziale „R. Dmowski“ poezje: Chojeckiego, Dworaka, Osieckiej, Pyrka, Godlewskiego)

* * *, p. A. Osiecką 406

T E A T R

Temperamenty, p. T. D.	14
Żywy ładunek, p. T. D.	62
Grube ryby. — Madame Sans Gêne, p. T. D.	77
Norwid, Rittner i Czechowicz, p. T. D.	126
Obrona Ksantypy, p. T. D.	141
Nasze miasto, p. T. D.	174
Week-End, p. T. D.	206
Teatr na ziemiach północno-wschodnich, p. F. Machalskiego	213
Brat marnotrawny. — Hamlet, p. T. D.	270
Samuel Zborowski, p. T. D.	349

M U Z Y K A

przez Aspera

Ze sceny i estrady	62
Zagadnienie opery	94
W 30-tą rocznicę zgonu M. Karłowicza	110
Bajka czy rzeczywistość	142
Młodzi i starsi ulubieńcy	189
Dwie książki o Szopenie	222
Muzyka w wielkim poście	254
Na marginesie festiwalu muzyki współczesnej	286
Dohnanyi i Sauer	350
Mieczysław Karłowicz w świetle najnowszych badań	360
Bilans ubiegłego sezonu	392

List pp. Zaniewskiej i H. Śniadeckiego (o koncercie Karłowicza) 743

Z M A R L I

Roman Chojnacki, p. Aspera	29
Ks. Kardynał Kakowski	30
Wilhelm Bruchnański. Wspomnienie, p. J. Św.	31
Zofia Urbanowska	63
Władysław Seyda	158
Jan Gwalbert Pawlikowski, p. Z. W.	161
Karol Wierczak, p. Z. W.	221
Maurycy hr. Zamoyski	318
Aleksander Brückner, p. P. Grzegorzcyka	366

N A M A R G I N E S I E

W każdym numerze.

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY

Ze świata naukowego i literackiego	w każdym numerze.
Ruch wydawniczy (krajowy)	
Z literatury zagranicznej	
Nowe książki	